

**UCHWAŁA NR LXXVI/1591/24
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 18 kwietnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) w związku z art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć ocenę zasobów pomocy społecznej za 2023 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2023 ROK

Spis treści

1. Wprowadzenie.
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.
 - 3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA – ZADANIA MOPS.
 - 3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT – ZADANIA MOPS.
4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.
5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
 - 6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.
 - 6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej.
7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.
8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarach pomocy i wsparcia.
10. Wnioski końcowe.

1. Wprowadzenie.

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w gminie Katowice. Jest to gmina miejska, leżąca w powiecie Katowice. Gmina Katowice graniczy z gminami: Sosnowiec, Mysłowice, Chorzów, Mikołów, Tychy, Ruda Śląska, Łędziny, Siemianowice Śląskie. Siedzibą gminy jest miasto Katowice. Powierzchnia gminy Katowice wynosi 165 km², co stanowi 100% powierzchni powiatu, 1,3% powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 1 700 osób, w województwie 352 osób (dane GUS za 2022 rok ponieważ dane za 2023 rok będą dostępne w czerwcu 2024).

Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia gminy Katowice.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.

Według stanu na 30 czerwca 2023 r., liczba ludności gminy Katowice wyniosła 263 959 osób, z czego 53% stanowiły kobiety, a 47% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 100% ludności powiatu, 6,09% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 15,60%, osoby w wieku produkcyjnym 56,02%, a w wieku poprodukcyjnym 28,38%. W latach 2022-2023 liczba ludności spadła o 0,71%. Według stanu na 31 grudnia 2023 stopa bezrobocia w gminie wyniosła 1,0%. Stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 3,6%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Katowice wynosiła 2 162, w tym 51,4% stanowiły kobiety, 48,6% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,3%. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się: 43 żłobki dysponujące 2 741 miejscami, 86 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach dysponujących 8 027 miejscami, 81 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w tym: 54 przyszkolne i 27 pozaszkolnych. Na terenie gminy funkcjonuje 6 opiekunów dziennych.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące infrastruktury społecznej zawierające dane własne jednostki dotyczące: liczby mieszkań komunalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie gminy Katowice.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	15 021	14 264	13 964
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	592	703	1 100
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	1 519	1 841	1 900
Liczba oczekujących	4	2 435	2 309	2 430

na mieszkanie socjalne				
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	58	95	x
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	69	68	66
Liczba hospicjów	7	4	4	4
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	1	1	1

Objaśnienie dotyczące wiersza nr 3 liczba mieszkań socjalnych:

Nowelizacja ustawy z dnia 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, która weszła w życie z dniem 21.04.2019 r. zniosła obowiązek wydzielania z mieszkaniowego zasobu gminy lokali socjalnych. Jednocześnie wprowadziła zmiany polegające na rezygnacji ze stosowania w przepisach na rzecz określenia „lokal socjalny” nowej kategorii „najem lokalu socjalnego”. Podane dane określają liczbę lokali mieszkalnych oddanych w najem socjalny.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Katowice, w 2023 roku uzyskało 8 946 osób, co stanowiło 3,39% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 71 osób. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 498 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 4 861 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2022 o 470 osób. W gminie Katowice najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo, bezrobocie. Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	9 017	8 946	8 946
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	6 872	6 374	6 374
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	4 391	4 861	4 861
Wiek 0-17	4	2 305	2 125	2 125
Wiek produkcyjny *	5	2 275	1 942	1 942
Wiek poprodukcyjny **	6	2 292	2 307	2 307

Liczba rodzin	7	5 104	4 900	4 900
Liczba osób w rodzinach	8	9 555	8 994	8 994
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	3 815	3 535	3 535
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	2 433	2 208	2 208
Wiek 0-17	11	1 120	1 034	1 034
Wiek 18-59	12	1 056	827	827
Wiek 60 lat i więcej	13	1 639	1 672	1 672
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	6 671	6 645	6 645
Liczba rodzin	15	6 637	6 584	6 584
Liczba osób w rodzinach	16	12 210	12 017	12 017
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	258	197	197
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	261	214	214

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA – ZADANIA MOPS.

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Katowice w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 6 374 osoby, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 2 572 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 561 osób. W gminie funkcjonowało 15 asystentów rodziny, którzy objęli wsparciem 259 rodzin.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, świadczeń niepieniężnych, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	1 016	950	950

Kwota świadczeń w złotych	2	5 211 296	4 868 419	4 868 419
W tym: (wiersze 3 - 6)				
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	911	856	856
Kwota świadczeń w złotych	4	4 900 020	4 599 962	4 599 962
Zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	122	113	113
Kwota świadczeń w złotych	6	311 276	268 457	268 457
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	1 294	1 139	1 139
Kwota świadczeń w złotych	8	2 950 762	2 407 182	2 407 182
W tym: (wiersze 9 - 16)				
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	616	502	502
Kwota świadczeń w złotych	10	1 746 107	1 207 648	1 207 648
Zasilek okresowy z tytułu długotrwalej choroby				
Liczba osób	11	130	138	138
Kwota świadczeń w złotych	12	262 279	267 876	267 876
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	324	273	273
Kwota świadczeń w złotych	14	319 994	253 054	253 054
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	13	15	15

Kwota świadczeń w złotych	16	7 153	16 500	16 500
Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	18	9	9
Kwota świadczeń w złotych	18	11 918	7 786	7 786
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	19	1940	1 581	1 581
Kwota świadczeń w złotych	20	1 578 175	1 555 638	1 555 638
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”				
Liczba osób	21	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	22	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	3	4	4
Kwota świadczeń w złotych	24	390	5 214	5 214
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSILEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	3 346	3 172	3 010
Kwota świadczeń w złotych	26	5 340 613	6 015 090	5 993 606
W tym: (z wierszy 25 – 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	2 285	2 091	1 900
Kwota świadczeń w złotych	28	3 756 268	3 825 859	3 144 948
W tym: (z wierszy 25 – 26)				

POSILEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”				
Liczba osób	29	2 143	2 204	2 084
Kwota świadczeń w złotych	30	2 598 025	3 299 768	2 910 217
W tym: (z wierszy 29 – 30)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	1 900	1 916	1 781
Kwota świadczeń w złotych	32	2 224 241	2 590 530	1 950 754
SCHRONIENIE - OGÓŁEM				
Liczba osób	33	350	360	360
Kwota świadczeń w złotych	34	5 070 457	6 324 619	6 324 619
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	135	98	98
Kwota świadczeń w złotych	38	402 217	337 812	337 812
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	590	561	561
Kwota świadczeń w złotych	40	20 002 276	22 209 981	22 209 981
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	277	259	259
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0

Liczba asystentów rodziny	43	19	15	15
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	320 455	303 473	307 500

3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT – ZADANIA MOPS.

W 2023 roku w 297 rodzinach zastępczych umieszczonych było 433 dzieci. Na terenie powiatu 38 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej zdecydowało o opuszczeniu rodziny i zostało objętych indywidualnym programem usamodzielnienia. W powiecie funkcjonowało 21 koordynatorów pieczy zastępczej oraz 10 rodzin pomocowych.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, usamodzielnienia, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, zagospodarowanie, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, pomocy na likwidację barier architektonicznych i technicznych w komunikowaniu się, turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, programu Aktywny samorząd, dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	1	20	22	24
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST. 1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	4	1	6
Kwota świadczeń w złotych	3	15 213	2 204	35 270
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	0	0	2
Kwota świadczeń w złotych	5	0	0	11 022
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	4	1	2
Kwota świadczeń w złotych	7	9 702	2 204	13 226

POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE				
Liczba osób	8	1	0	2
Kwota świadczeń w złotych	9	5 511	0	11 022
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	11 274 897	13 243 601	13 503 330
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	107	119	120
Wartość dofinansowania w złotych	12	668 520	720 275	730 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	849	848	850
Wartość dofinansowania w złotych	14	1 278 147	1 414 985	1 415 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	477	528	530
Wartość dofinansowania w złotych	16	1 047 320	1 405 618	1 406 000
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	200	217	220
Wartość dofinansowania w złotych	18	1 164 284	1 255 367	1 230 000
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	1 885	1 790	1 790
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	160	158	92
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	6 673	6 172	3 785
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	45 633	422 588	97 256
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA – PRZEWODNIKA				

Wartość dofinansowania w złotych	23	1 500	840	2 500
----------------------------------	----	-------	-----	-------

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.

Liczba pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze wyniosła 14 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 27 321 rodzin (co stanowi spadek o 99,94% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 56 765,69 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 102 252 776,87 zł. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 2 040 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 418 rodzin (co stanowi spadek o 18% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 7 418 597,83 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 1 457 986,49 zł. Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	3 740	3 464	4 391
Kwota świadczeń w złotych	2	11 447 659	11 753 465	12 500 000
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	1 656	0	0
Kwota świadczeń w złotych	4	84 402	0	0

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Katowice prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Środowiskowe Domy Samopomocy, Dienne Domy Pomocy Społecznej, Dienne Domy Pomocy Społecznej dla niskofunkcjonujących osób niepełnosprawnych oraz osób z autyzmem, Schroniska dla Osób Bezdomnych, Domy Pomocy Społecznej, Mieszkania Wspomagane, Mieszkanie Treningowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Jednostki Specjalistycznego Poradnictwa, Placówki Wsparcia Dziennego, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Rodzinny Dom Pomocy (funkcjonował do 18.08.2023 r.).

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
0		1	2	3
OŚRODKI WSPARCIA – OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	744	719	739
Liczba osób korzystających	2	930	918	938

Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	6	12	12
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	3	1	1
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	126	122	135
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	10 091 992	10 936 295	14 215 421
W TYM (wiersze 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	113	113	133
Liczba osób korzystających	8	133	128	148
Liczba osób umieszczonych	9	27	18	18
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	4	4	4
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	26	26	34
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	2 839 402	3 288 361	3 829 281
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	372	347	347
Liczba osób korzystających	14	412	416	416
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	2	8	8
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	45	42	42
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	3 750 000	3 637 655	5 150 000
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0

roku)				
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	259	259	259
Liczba osób korzystających	24	385	374	374
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	23	32	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	55	54	59
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	3 502 589	4 010 279	5 236 140
OGRZEWALNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	0	0	0
Liczba osób korzystających	29	0	0	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	0	0	0
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	120	120	110
Liczba osób korzystających	33	295	298	280
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	23	32	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	17	8	9
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	1 144 500	1 157 170	1 388 604

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Proгноza 2024
0		1	2	3
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	282	283	283
Liczba miejsc usługi wsparcia krótkoterminowego	2	x	0	0
Liczba osób korzystających	3	369	368	367
Liczba osób korzystających z usługi wsparcia krótkoterminowego	4	x	0	0
Liczba osób umieszczonych	5	92	87	87
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	105	122	122
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	4	10	10
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	214	241	236
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	20 808 324	23 764 482	24 738 033
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	20	25	25
Liczba osób korzystających	9	25	37	37
Liczba osób umieszczonych	10	6	46	29
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	8	12	10
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	13	20	20
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	1 128 783	1 724 405	1 918 043
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	0	0	0
Liczba osób korzystających	15	879	874	874

PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	11 513	10 995	10 536
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	107	83	79
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	2 014 715	2 162 054	2 597 531
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	716	701	716
Liczba osób korzystających	20	1 296	1428	1448
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	131	148	151
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	6 895 680	7 527 310	8 938 338
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	190	192	192
Liczba osób korzystających	24	241	238	242
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	173	163	170
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	13 957 501	16 143 116	17 689 226
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	0	0	0
Liczba osób korzystających	28	0	0	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	53	130	115
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				

Liczba uczestników zajęć	33	230	230	225
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	86	87	83
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	6 611 449	7 537 866	8 424 000
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	39	40	40

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA				
Rodzaj instytucji	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	0	0	0
	Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0
	W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST		99	81	81
Rodzinny Dom Pomocy	Liczba placówek	1	1	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	10	6	0
Dzienne Domy Pomocy społecznej dla niskofunkcjonujących osób niepełnosprawnych oraz osób z autyzmem	Liczba placówek	2	2	2
	Liczba osób korzystających / uczestników	20	20	20

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 538 osób w tym: kadra kierownicza 46 osób, pracownicy socjalni 141 osób, pozostali pracownicy 397 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 410 posiada wykształcenie wyższe, 114 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II

stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 8 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 31 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 68 osób. W ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) pracowało 8 osób, staże odbywało 7 osób.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej.

W 2023 roku w jednostce pomocy społecznej funkcjonowało 0 Zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej, które liczyły 0 osób w tym 0 pracowników socjalnych oraz 0 specjalistów, o których mowa w artykule 110 ustęp 3 ustawy o pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wdrożył rozwiązania nakierowane na rozdzielenie pracy socjalnej od świadczeń. Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną są podzieleni na specjalizacje do spraw rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz do spraw osób starszych i z niepełnosprawnościami. Ośrodek wyodrębnił w strukturze organizacyjnej komórkę odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu asysty rodzinnej. Ośrodek oferuje mieszkańcom Katowic wysoko specjalistyczne wsparcie w ramach usług asystenckich, poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji. Wspiera również osoby potrzebujące poprzez wprowadzenie na dużą skalę pracy w oparciu o formułę zespołów ds. pracy z osobą/rodziną zapewniających efektywną współpracę międzysektorową. Ponadto podkreślić należy, że pracownicy socjalni nie realizują części zadań technicznych związanych między innymi z wprowadzeniem danych do systemu teleinformatycznego z wywiadu środowiskowego czy też związanych z procesem wydawanych decyzji administracyjnych – w Ośrodku wyodrębniono osobny dział odpowiedzialny za realizację ww. działań. Pokreślić należy, iż pomimo braku pełnego rozdzielania pracy socjalnej od przyznawania świadczeń w strukturze organizacyjnej Ośrodka zostały wyodrębnione komórki organizacyjne posiadające status zespołów pracy socjalnej określone w art. 110a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W jednostce pomocy społecznej zgodnie z art. 110a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej funkcjonowało 16 zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej, które liczyły 145 osób w tym 103 pracowników socjalnych oraz 30 specjalistów.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

W gminie Katowice środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2023 roku 329 951 353,78 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 129 339 756,65 zł (co stanowi 28,16%) - ze względu na zmianę przepisów w zakresie realizacji zadań zleconych z administracji rządowej. W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 146 206 423,85 zł, co stanowi 44,31% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 147 580 650,48 zł, co stanowi 44,73% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano 24 469 760,96 zł, co stanowi 7,42% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 10 927 039,86 zł, co stanowi 3,31% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 767 478,63 zł co stanowi 0,23% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe: 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, 85202 - Domy pomocy społecznej, 85516 - System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, 85395 - Pozostała działalność.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
------------------	----------	----------------	---------------

0	1	2	3	
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	459 291 110 ,43	329 951 353,78	347 955 295,00
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	360 410 494 ,52	223 849 111,06	234 590 868,00
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 – Przeciwdziałanie narkomanii	3	3 954 959,79	4 229 487,34	4 977 199,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	1 046 194,53	1 251 667,97	1 349 138,00
85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	6 397 633,50	6 697 552,52	7 636 565,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	1 977 695,91	2 473 924,77	2 606 290,00
852 – POMOC SPOŁECZNA				
85202 – Domy pomocy społecznej	7	36 981 423,11	42 153 201,34	42 512 461,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	20 069 440,84	22 321 905,69	21 503 944,00
85203 – Ośrodki Wsparcia	9	12 739 435,12	13 850 034,01	16 949 241,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	4 416 339,46	5 152 492,83	11 705 252,00
85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	393 875,57	590 781,71	511 031,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	393 875,57	590 781,71	511 031,00
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	454 961,31	429 779,81	707 585,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	454 961,31	429 779,81	707 585,00
85214 – Zasilki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	4 716 113,35	4 211 788,10	5 560 099,00
w tym: w budżecie OPS	16	4 689 955,40	4 161 684,63	5 499 099,00
85215 – Dodatki mieszkaniowe	17	11 533 801,45	11 753 464,56	12 500 100,00
w tym: w budżecie OPS	18	11 533 749,06	11 753 464,56	12 500 000,00
85216- Zasilki stałe	19	5 092 035,05	4 819 860,44	6 132 025,00

w tym: w budżecie OPS	20	5 040 672,79	4 761 941,91	6 062 025,00
85218 – Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	139 999,93	0	0
w tym: w budżecie PCPR	22	0	0	0
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	23	24 069 350,03	27 723 393,29	28 693 102,00
w tym: w budżecie OPS	24	23 304 160,37	27 694 500,89	28 693 102,00
85220- Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	2 288 951,89	2 519 171,99	2 857 924,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	2 288 951,89	2 519 171,99	2 857 924,00
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	10 409 527,46	12 074 030,23	14 702 237,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	10 409 527,46	12 074 030,23	14 702 237,00
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	5 294 712,50	5 859 390,91	5 774 788,00
w tym: w budżecie OPS	30	5 021 980,50	5 581 784,91	5 441 661,00
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	31 807 010,33	12 944 564,21	6 750 028,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	30 286 710,72	12 834 393,94	6 552 028,00
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	brak danych	brak danych	brak danych
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	brak danych	brak danych	brak danych
85232 – Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 – Pozostała działalność	39	14 616 249,52	8 651 189,88	8 366 388,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	14 157 624,24	8 061 254,13	8 045 724,00
853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	2 529 715,48	2 629 818,67	2 907 848,00

w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 – Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	1 144 938,62	1 367 585,65	1 501 062,00
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	1 144 938,62	1 367 585,65	1 501 062,00
85324 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	227 849,34	267 993,22	269 272,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	227 849,34	267 993,22	269 272,00
85395 – Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	45 485 052,30	20 204 363,42	14 565 284,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	39 592 338,26	10 849 427,11	8 960 722,00
854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	791 154,93	767 478,63	1 941 840,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	327 249,00	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 – RODZINA				
85501 – Świadczenie wychowawcze	53	102 759 343,85	152 034,70	205 000,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	102 646 910,29	0	0
85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	66 705 488,59	71 867 242,20	74 293 693,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	66 304 054,79	71 392 397,33	73 773 693,00
85504 – Wspieranie rodziny	57	1 891 906,93	2 313 650,26	2 483 052,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	1 886 586,33	2 310 900,18	2 481 852,00
85505 – Tworzenie i funkcjonowanie żłobków*	59	0	0	0

w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 – Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych*	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 – Dzienni opiekunowie*	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 – Rodziny zastępcze	65	10 102 166,01	10 901 512,30	13 135 769,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	10 097 118,98	10 895 512,30	13 129 769,00
85510 – Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	15 447 624,27	16 872 364,89	18 389 226,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	1 144 786,31	484 392,81	700 000,00
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	840 140,00	1 212 097,00	1 087 378,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	840 140,00	1 212 097,00	1 087 378,00
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85516 – System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	73	37 533 752,74	37 508 699,93	46 957 815,00

w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0
85578 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	75	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	76	0	0	0
85595 – Pozostała działalność	77	2 614 688,46	5 378 822,57	5 587 283,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	78	1 433 931,5 5	3 406 025,49	3 950 080,00

*rozdziały: 85505, 85506, 85507 nie obowiązują od 01.01.2021 r.

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziale w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W roku oceny gmina Katowice realizowała 3 projekty z EFS, na łączną kwotę 1 250 605,39 zł, które objęły 251 osób, oraz uczestniczyła w 3 konkursach ogłaszanych przez MRPiPS na łączną kwotę 2 420 981,17 zł, które objęły 1075 osób, oraz w realizacji 1 programu osłonowego na łączną kwotę 28 945,92 zł, który objął 34 osoby.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarach pomocy i wsparcia.

W gminie Katowice zlecono 76 organizacjom pozarządowym w trybie wynikającym z ustawy o działalności pożytku publicznego realizację zadań w oparciu o 151 umów na kwotę 22 669 385,28 zł. W trybie zamówień publicznych zlecono 7 organizacjom pozarządowym, którym przekazano środki w kwocie 291 220,90 zł. Nie zlecono organizacjom pozarządowym wykonywania usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych. Prowadzenie placówek pomocy społecznej zlecono 41 organizacjom pozarządowym na kwotę 20 763 846,05 zł.

10. Wnioski końcowe.

Ocena zasobów pomocy społecznej dla gminy Katowice za 2023 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji.

Kolejny rok z rzędu wpływ na działalność Ośrodka miała w 2023 r. rosyjska agresja w Ukrainie. Konflikt zbrojny skutkował koniecznością wdrożenia rozwiązań, procedur pozwalających pomagać potrzebującym w sposób profesjonalny, zorganizowany, stanowiący odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby. Działania Ośrodka wpisywały się w założenia przyjęte przez miasto Katowice wykorzystania w pełni potencjału i zasobów dostępnych na terenie miasta (zarówno instytucji, organizacji, firm jak i mieszkańców miasta), sprawnego koordynowania przepływu informacji i dopasowywania wsparcia (zwłaszcza materialnego, zapewnienia miejsc zakwaterowania indywidualnego oraz zbiorowego i stworzenie dopasowanej do potrzeb uchodźców bazy lokalowej, pomocy w postaci sprzętu/wyposażenia, szerokiego katalogu usług, różnorodnych form poradnictwa i wsparcia często o charakterze interwencyjnym). Arkusz Oceny Zasobów Pomocy Społecznej odnoszący się do danych za 2023 r. niezmiennie nie pozwala na odzwierciedlenie skali zaangażowania miasta Katowice we wspieranie uchodźców, co widać wyraźnie przyglądając się infrastrukturze społecznej, poszerzeniu o grupę uchodźców populacji osób/rodzin korzystających z pomocy i wsparcia, wydatkom na świadczeniach pomocy społecznej, wykorzystanie zasobów instytucjonalnych pomocy

i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, zaangażowanych środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego czy aktywności miasta Katowice w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań (w tym np. wsparciu o fundusze Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz dzieci – UNICEF).

Dane z przeprowadzonej analizy zasobów pomocy społecznej z uwzględnieniem 2023 roku wskazują, iż najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy MOPS jest długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Stale na wysokim poziomie utrzymuje się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz miejsca w Domu Pomocy Społecznej. W związku ze wzrastającą liczbą osób w wieku senioralnym wzrastają również związane z tym wydatki. Arkusz obrazuje znacząco rosnące koszty realizacji szerokiego wachlarza usług społecznych (trend ten ściśle powiązany jest z rosnącymi kosztami funkcjonowania placówek wsparcia dziennego i całodobowych czy rosnącymi kosztami zatrudniania pracowników).

W związku z powyższym rekomendujemy:

1. Dopasowywanie oferty wsparcia (zarówno w aspekcie merytorycznym jak i organizacyjno - technicznym) do faktycznych, zidentyfikowanych wyzwań, w tym uwzględniając np. kwestie wspierania migrantów, realizacji osłonowych programów rządowych.

2. Kontynuację działań mających na celu rozwój usług asystenckich (ze szczególnym uwzględnieniem asystenta rodziny czy asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej), poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, pedagogiczne), psychoterapii osób dorosłych i par.

3. Dalsze wzmacnianie systemu wsparcia w szczególności rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi, seniorów, osób z niepełnosprawnościami czy osób/rodzin przeżywających kryzysy (zwłaszcza borykających się z problemem uzależnienia czy przemocy). Zwłaszcza ta ostatnia grupa osób potrzebujących w obliczu zmiany przepisów (ustawa „Kamilkowa”) w sposób szczególny wymaga zmiany lub wdrożenia nowych procedur nakierowanych na ochronę małoletnich (przykładem są standardy ochrony małoletnich, wymagania dla kadry pracującej z dziećmi, rozwiązania w zakresie funkcjonowania grup diagnostyczno pomocowych czy procedury Niebieskie Karty), zapewnienia dostępu do szkoleń specjalistycznych pracowników pracujących, modyfikacji zasad współpracy z innymi podmiotami tworzącymi system wsparcia. Również i w tym przypadku skala wyzwań natury organizacyjnej, finansowej spoczywającej na służbach pomocy społecznej nie jest odzwierciedlona w arkuszu OZPS. W związku z rosnącymi potrzebami osób uwięzionych w przemoc domową (zarówno doświadczających jak i stosujących przemoc) wskazane jest konsekwentne realizowanie założeń Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, w tym w szczególności bazując na efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami oraz interdyscyplinarnej formule pracy w tym obszarze, co zwiększa skuteczność/spójność/szybkość działań i przekłada się na wzrost świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji, jak i osób potrzebujących pomocy.

4. Zasadnym jest kontynuowanie działań mających na celu podniesienie efektywności systemu wsparcia dziecka i rodziny w mieście Katowice poprzez zapewnienie możliwości stabilnego, trwałego rozwoju dzieci przy wykorzystaniu rodzinnego środowiska wychowawczego z jednej strony, a z drugiej inwestowanie w rozwijanie systemu pieczy zastępczej. Koniecznością jest interdyscyplinarne, wielosektorowe prowadzenie kluczowych działań w oparciu o istniejący i stale rozbudowywany system wsparcia, w celu weryfikowania i aktualizowania przyczyn problemów i trudności, jakich doświadczają katowickie rodziny oraz minimalizacji ich negatywnych skutków wynikających m.in. z niepełnosprawności członków rodziny, uzależnienia, bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

5. Dalsze wspieranie rozwoju bazy instytucjonalnej i usługowej dla osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością, podnoszenie standardów wsparcia oraz wyspecjalizowanych form pomocy świadczonej na ich rzecz m.in. przez asystentów osoby bezdomnej, streetworkerów oraz przy wykorzystaniu szerokiej palety funkcjonujących na terenie miasta wyspecjalizowanych placówek.

6. W związku ze wzrastającą liczbą osób w wieku senioralnym wskazane jest dalsze prowadzenie aktywnej polityki senioralnej polegającej na wzbogaceniu i rozszerzeniu oferty wsparcia dla seniorów, w tym we współpracy z organizacjami i instytucjami partnerskimi. Istotna jest kontynuacja działań ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb tej grupy, umożliwiających pozostanie im w środowisku zamieszkania. W sytuacji gdy osoba, jej otoczenie, rodzina nie są w stanie zabezpieczyć jej potrzeb we własnym zakresie konieczne jest udzielenie pomocy instytucjonalnej w formie wsparcia dziennego, które powinno być wykorzystane przed udzieleniem wsparcia w formach całodobowych. Zadanie realizowane będzie zgodnie z założeniami miejskiego programu Katowicki Senior w Mieście na lata 2022 - 2027. Wzmocnienie katalogu form wsparcia skierowanych do osób w wieku senioralnym w szczególnie trudnej sytuacji życiowej w formie m.in. usługi robienia zakupów dla osób niesamodzielnych, przygotowania paczek wraz z dowozem, organizacji spotkań

wigilijnych dla seniorów, prowadzenie Telefonu Zaufania, przygotowywania paczek świątecznych dla seniorów w wieku 65 lat, organizacji „Dnia ubogich” czy realizacji programu „Wspieraj Seniora”.

7. Utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań realizowanych zgodnie z założeniami Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

8. Kontynuację działań ukierunkowanych na wsparcie osób z niepełnosprawnościami, w tym poprzez rozwijanie nowatorskich form wsparcia, adresowanych do mieszkańców Katowic z niepełnosprawnościami, o szczególnych potrzebach (w tym niskofunkcjonujących czy też osób z autyzmem) oraz wsparcia w formie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, opieki wytchnieniowej, usług opiekuńczych. Wymienione działania wpisują się w katalog rozwiązań wskazanych w ustawie Za życiem. Zwraca uwagę perspektywa kontynuowania absorpcji środków w ramach m.in. Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (pozwala na rozbudowę wsparcia m.in. w ramach pobytu dziennego, całodobowego czy poradnictwa specjalistycznego), Programu Rządowego „Opieka Wytchnieniowa” (rozbudowa wsparcia dla opiekunów osób zależnych).

9. Dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w oparciu o Wieloletni program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na lata 2021 - 2025. Aktywność katowickich organizacji pozarządowych jest widoczna w wielu sferach pożytku publicznego, a realizacja zleconych im zadań wpływa zarówno na poprawę warunków życia mieszkańców Katowic, jak i na rozwój naszego miasta. Z roku na rok rosną wydatki i zwiększa się liczba zadań publicznych zleconych organizacjom.

10. Rozbudowanie systemu wsparcia środowiskowego we współpracy z przedstawicielami społeczności lokalnych, organizacjami i instytucjami, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i zasoby poszczególnych społeczności lokalnych w celu wzmocnienia procesów włączenia społecznego, wzmacniania potencjału społeczności lokalnych. Efektywne wykorzystywanie dostępnych zasobów w otoczeniu m.in. przy wykorzystaniu potencjału utworzonych w Katowicach przez organizacje pozarządowe Centrów Integracji Społecznej oraz możliwości absorpcji środków zewnętrznych (ze szczególnym uwzględnieniem środków unijnych).

Mając na uwadze fakt, że trudno precyzyjnie ocenić skalę zapotrzebowania na wsparcie uchodźców (ew. ich ponownego zwiększonego napływu) w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na Ukrainie spowodowanym agresją Federacji Rosyjskiej należy uwzględnić również szereg zagrożeń i wyzwań, które wiążą się z tą wyjątkową i szczególnie niepokojącą sytuacją (m.in. potrzebę udzielenia wsparcia ludności migrującej z obszaru objętego konfliktem zbrojnym). Wyzwaniem jest ewolucja systemu wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej i zapewnienie – adekwatnie do wymogów ustawowych - wdrożenia kompleksowych, rozbudowanych rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo małoletnich. Ważnym zadaniem będzie wspieranie rodzin (zwłaszcza borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi), wzmacnianie systemu pieczy zastępczej. Uwagę przykuwać będą niezmiennie seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami, których zaspokajanie potrzeb stanowi w Katowicach priorytet. Rozwój pracy ze społecznościami lokalnymi, poszerzanie katalogu usług społecznych, wdrażanie nowych metod i narzędzi pracy z osobami wymagającymi wsparcia powiązane jest z możliwością absorpcji środków zewnętrznych (zwłaszcza środków unijnych) – aktywność na tym polu to naturalna konsekwencja bogatych doświadczeń Ośrodka a zarazem odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców.